

Stýring áhættu í öryggis-, heilsu- og vinnuverndarmálum

26. maí 2016

Hætta og áhætta

- Hætta (eða áhættuþáttur) er eitthvað sem getur valdið skaða. Hætta er ápreifanleg og sýnileg.
- Áhætta er möguleiki, mikill eða lítill, á því að ákveðin hætta valdi raunverulegum skaða. Áhætta er ekki ápreifanleg, hún er huglæg og við metum hana út frá bestu vitneskju um yfirvofandi hættu og hvað við teljum að geti gerst.
- **Áhætta getur bæði gefið jákvæða og neikvæða útkomu.**
- **Ekki taka áhættu þegar útkoman getur bara orðið neikvæð. Áhættuhegðun í vinnunni getur aldrei leitt af sér jákvæða útkomu. Það er þess vegna sem við líðum hana alls ekki!**

- Markmið áhættumats:
 - Greina hættur (áhættuþætti) í daglegu starfsumhverfi
 - Meta áhættu með líkum og afleiðingum, L x A
 - Skilgreina aðgerðir til að draga úr áhættunni
- Í áhættumatinu á að koma fram hvernig skipuleggja á vinnuna þannig að áhættan verði sem minnst fyrir starfsmenn.
- Ef áhætta er óásættanleg er fyrsta aðgerð að reyna að breyta verklaginu (stýring).
- Ef það dugar ekki þá er dregið úr áhættunni með því að gera viðeigandi ráðstafanir (stýringar), s.s. að nota fallvarnir og nota eingöngu rafmagnstæki sem eru yfirfarin og í góðu ástandi.
- Í skjölum stjórnunarkerfis (verklagsreglur, vinnulýsingar, leiðbeiningar ofl) eru einnig lýsingar á því hvernig stýring áhættu fer fram.

Skyldu þessir hafa gert áhættumat áður en þeir fóru yfir gangbrautina??

Áhættumat

Áhættumat									
Svæði: Háaleitisbraut 68									
Þátttakendur: Ráðgjöf			Öll störf fela í sér ákveðna áhættu. Áhættan á vinnuvæðinu felst í þeim áhættupáttum og þeim afleiðingum sem skapast ef eitthvað fer úrskeiðis. Til að draga úr afleiðingum er áhættupáttur metinn út frá líkum og afleiðingum og viðbrögð ákveðin. Helstu þættir í áhættumati svæða eru: Atriði og aðstæður sem geta valdið slysi við vinnu eða valdið líkamlegu tjóni með langvarandi áhrifum. Áhætta er margfeldi af líkum og afleiðingum. Ef áhætta er 10 eða hærri fyrir einhvern þátt þarf að grípa til ráðstafana til að minnka áhættuna.						
Hófstjórn: Auður Magnúsdóttir og Kristín Prastardóttir									
Dagsetning: 1.3.2016 og 11.3.2016									
Verklýsing: Skrifstofuhúsnæði									
Framkvæmd/ starf	Hugsanlegir áhættuþættir	Stutt lýsing á hættunni	Líkur	Afleiðingar	Áhætta = L*A	Ráðstafanir / athugasemdir	Líkur	Afleiðingar	Áhætta = L*A
1 Almenn									
1.1	Akstur	1.1.1. Útafkeyrsla eða árekstur vegna ferða í og úr vinnu	2	3	6	Virða ber lög og reglur, forðast hraðakstur og aka miðað við aðstæður hverju sinni. Gæta að því að bifreið og öryggisbúnaður sé í góðu lagi og bílbelti séu notuð, bannað að tala í síma. Minna starfsmenn á þessi atriði reglulega með aðferðum sem verið er að nota nú þegar, t.d. á HÆTTUMÁL.	2	2	4
		1.1.2. Útafkeyrsla eða árekstur við ferðalög á vegum fyrirtækisins á hjóðvegum landsins.	2	5	10	Rétt val á bil miðað við aðstæður hverju sinni. Ganga úr skugga um að ökutækið uppfylli öryggiskröfur, s.s. rétt gerð hjólbarda. Bílbelti, tala ekki í síma, virða lög og reglur. Meta aðstæður m.t.t. veðurs og færðar. Upplýsa starfsmenn um þessi atriði og að þeir séu meðvitaðir með þeim aðferðum sem verið er að nota nú þegar, t.d. á HÆTTUMÁL.	2	4	8
		1.1.3. Hættur sem skapast vegna ófærðar eða bilunar.	2	2	4	Leggja ekki af stað í tvísýnu veðri. Klæðast í samræmi við veður. Halda kyrru fyrir í bifreið sem stöðvast vegna ófærðar eða bilunar. Nota "þríhyrning" til billinn sjáist og koma í veg fyrir árekstur. Hafa samband við áfangastað. Upplýsa starfsmenn um það að öryggi þeirra komi fyrst og svo er það vinnan. Upplýsa starfsmenn um þessi atriði og að þeir séu meðvitaðir með þeim aðferðum sem verið er að nota nú þegar, t.d. á HÆTTUMÁL.	2	1	2
		1.1.4. Ökumaður eða farþegar slasast vegna farangurs	2	2	4	Forðast lausa muni í farþegarymi og ganga tryggilega frá farangri.	2	1	2
		1.1.5. Starfsmaður á rafmagnsbíl lendir í árekstri við hjólandi eða gangandi vegna þess hve lítið heyrir í farartækinu	2	4	8	Ökumenn geri sér grein fyrir þessari hættu og séu vakandi fyrir því að lítið heyrir í ökutækinu. Upplýsa starfsmenn um þessi atriði og að þeir séu meðvitaðir með þeim aðferðum sem verið er að nota nú þegar, t.d. á HÆTTUMÁL.	1	2	2
1.2	Annar ferðamáti en akstur	1.2.1. Starfsmaður á hjóli eða gangandi verður fyrir bil	3	5	15	Virða lög og reglur, nota endurskinsmerki, vera sýnilegur, fara varlega í umferðinni, halda sig á gangstígum eða hjólastígum ef það hægt. Hjólréiðafólk noti viðeigandi öryggisbúnað s.s. hjálm, nagladekk eftir aðstæðum. Hlusta ekki á tónlist, toolbox talk um hjólréiðar.	2	4	8
1.3	Ferðalög	1.3.1. Ferðalög erlendis á vegum vinnu.	2	5	10	Nýta International SOS, hvaða hættur eru í viðkomandi landi. Hafa samband við tengilið sem gefinn er upp ef þörf krefur. Skilgreina verkferla vegna ferðalaga erlendis. Passa mataræði, athuga hvort þilsiðjórar séu hæfir, vera á varðbergi gagnvart þjófnæði. Upplýsa starfsmenn með. t.d. HÆTTUMÁL.	2	4	8

Öryggis-, heilsu og vinnuverndaráætlun fyrir árið 2016

- Sérstök áhersla á uppfærslu á áhættumati á öllum starfstöðvum

Uppfært áhættumat fyrir Háaleitisbraut 68

56 atriði voru skilgreind

- ▶ Fyrir ráðstafanir (stýringar) og athugasemdir voru
 - > 11% rauð
 - > 46% gul
 - > 43% græn
- ▶ Eftir ráðstafanir og athugasemdir voru
 - > 0% rauð
 - > 21% gul
 - > 79% græn

Landsvirkjun er í fararbroddi á sviði öryggis-, heilsu- og vinnuverndarmála. Stefna Landsvirkjunar í málaflokknum er slysalaus starfsemi og vellíðan á vinnustað. Sannfæring um að öryggis-, heilsu- og vinnuverndarmál eru forgangsmál er eitt af því sem gerir Landsvirkjun að eftirsóttum vinnustað.

Stefnumið

- Slysalaus starfsemi.
- Aðbúnaður á vinnustað miðar að því að viðhalda góðri heilsu og vellíðan starfsmanna.
- Starfsmönnum er tryggð nauðsynleg þjálfun í öryggismálum og vinnuvernd.
- Áhætta er metin í allri starfseminni.
- Ábyrgð stjórnenda er skýr og starfsmenn vita að öryggi þeirra hefur ávallt forgang.
- Unnið er að stöðugum umbótum í öryggis-, heilsu- og vinnuverndarmálum.

ISO stjórnumarstaðlar

- 0 Introduction
- 1 Scope
- 2 Normative references
- 3 Terms and definitions
- 4 Context of the organization
 - 4.1 Understanding the organization and its context
 - 4.2 Understanding the needs and expectations of interested parties
 - 4.3 Determining the scope of the XXX management system
 - 4.4 XXX management system
- 5 Leadership
 - 5.1 Leadership and commitment
 - 5.2 Policy
 - 5.3 Organization roles, responsibilities and authorities
- 6 Planning
 - 6.1 Actions to address risks and opportunities
 - 6.2 XXX objectives and planning to achieve them
- 7 Support
 - 7.1 Resources
 - 7.2 Competence
 - 7.3 Awareness
 - 7.4 Communication
 - 7.5 Documented information
 - 7.5.1 General
 - 7.5.2 Creating and updating
 - 7.5.3 Control of documented information
- 8 Operation
 - 8.1 Operational planning and control
- 9 Performance evaluation
 - 9.1 Monitoring, measurement, analysis and evaluation
 - 9.2 Internal audit
 - 9.3 Management review
- 10 Improvement
 - 10.1 Nonconformity and corrective action
 - 10.2 Continual improvement

ISO 9001 - Quality
ISO 45000 - Health and Safety
ISO 14000 - Environmental
ISO 27001 - Information Security

ISO 31000 - Risk Management

Stýring áhættu: Sömu kröfur í öllum stjórnumarstöðlum

Ný reglugerð kallar á breytt áhættumat

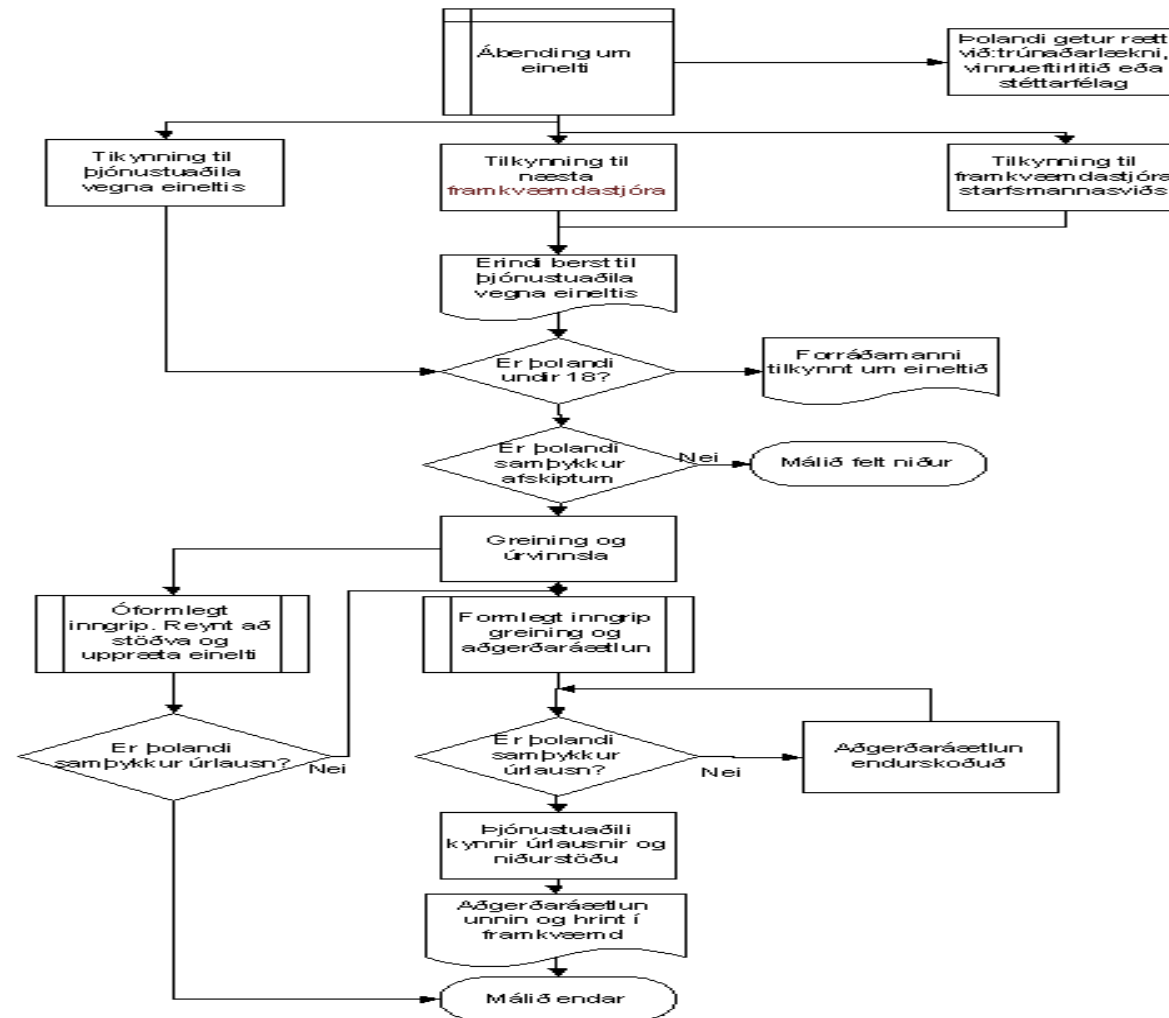
- 1009/2015 - Reglugerð um aðgerðir gegn einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundinni áreitni og ofbeldi á vinnustaðum
- Áhættumat skal byggjast á öllum tiltækum upplýsingum þar sem meðal annars skal tekið tillit til andlegra og félagslegra þátta í tengslum við vinnuaðstæður á vinnustaðnum
- Atvinnurekandi skal meðal annars greina áhættuþætti eineltis, kynferðislegrar áreitni, kynbundinnar áreitni og ofbeldis á vinnustaðnum. Í því sambandi er meðal annars átt við áhættuþætti er varða hegðun á viðkomandi vinnustað hvort sem atvinnurekandi, stjórnendur og/eða aðrir starfsmenn geta átt hlut að máli.
- Hvaða stýringar getum við notað varðandi andlega og félagslega þætti?

Andleg og félagsleg áhætta - stýringar

1.5	Félagslegir og andlegir þættir		3	4	12	Fræðsla t.d.námskeið og útgáfa fræðslurits . Hvetja þarf starfsmenn til að forðast meðvirkni, láta vita. Skilgreina við hvern á að tala (fleiri en einn möguleiki). Vinnustaður leitar til sérfræðings, fyrirtækið Forvarnir. Forvarnir eða starfsmannasvið tekur á málinu. Athuga hvort hægt sé að bæta mannleg samskipti. Sjá næsta dálk að ofan. Bera virðingu fyrir starfsfélaga sínum. Fræðsla. Skilgreina hvert á að leita.	2	4	8
		1.5.1. Starfsmaður verður fyrir einelti eða verður vitni að því.	2	3	6	Sjá næsta dálk að ofan. Bera virðingu fyrir starfsfélaga sínum. Fræðsla. Skilgreina hvert á að leita.	1	3	3
		1.5.2. Starfsmaður verður fyrir kynferðislegri áreitni.	3	3	9	Sjá næsta dálk að ofan. Bera virðingu fyrir starfsfélaga sínum. Fræðsla. Skilgreina hvert á að leita.	2	3	6
		1.5.3. Starfsmaður verður fyrir áreitni s.s. stríðni eða önnur óæskileg hegðun.	4	3	12	Veita stuðning eða aðstoð ef þörf er á. Beina úrlausnum í réttan farveg, t.d. með aðstoð sérfræðinga. Heilsufarsmælingar. Athuga vinnuálag, hvort hægt sé að deila verkefnum, breyta skipulagi.	3	3	9
		1.5.4. Streita / andlegt ástand veldur ójafnvægi (í vinnu og heima)	4	3	12	Þjálfun í samskiptum við ósátta aðila, erfið samskipti. Gefa starfsmönnum kost á að vísa á yfirmenn ef mál eru of erfið.	3	3	9
		1.5.5. Starfsmaður verður fyrir streitu vegna samskipta við hagsmunaaðila, ráðgjafa, verktaka.	1	1	1	Nýliðafræðsla, allt tilbúið þegar hann mætir. Fær fóstara. Fylgja verklagsreglu VKL-66 „Þjálfun starfsmanna“.	1	1	1
		1.5.6. Líðan nýrra starfsmanna.	1	1	1	Samskipti í gegnum yfirmenn sem tala tungumálið.	1	1	1
		1.5.7. Misskilningur vegna tungumálaörðugleika, þrif.							

Andleg og félagsleg áhætta – stýringar: VIN-159

Ábending og úrvinnsla eineltis

Varkárni í verki - bókin -

- Bókina skal nota til að meta hættur sem eru í daglegu vinnuumhverfi
- Tilgangur bókarinnar er að vekja starfsmenn til umhugsunar um öryggi sitt og vinnufélaga sinna
- Kemur ekki í stað áhættumats
- Dæmi um notkun bókarinnar
 - Í upphafi vinnudags
 - Þegar starfsmaður hefur störf eftir hlé
 - Þegar aðstæður breytast

- Bókin „VARKÁRNI Í VERKI“

① HVERNIG ER VERKIÐ?

DAGSETNING:	JÁ	NEI	VERK:	JÁ	NEI
1. ÞEKKI ÉG VINNUSVÆÐIÐ?	☐	☐	5. VINN ÉG MED NÝJUM VINNUFÉLAGA?	☐	☐
2. ERU HÆTTUR TIL STAÐAR?	☐	☐	6. ÆTTI ÉG AÐ HAFA SAMSKIPTI/SAMRÁÐ?	☐	☐
FYRIR OFAN	☐	☐	7. HEF ÉG VIDEIGANDI VERKFERI/	☐	☐
FYRIR NEÐAN	☐	☐	TÆKJAKOST/ÖRYGGISBÚNAD OG	☐	☐
FYRIR FRAMAN/AFTAN	☐	☐	ER SÁ BÚNADUR Í LAGI?	☐	☐
INNÍ Í AFMÖRKUDU RÝMI	☐	☐	8. ÞARF ÉG AÐ HAFA STIÖRN Á HÁSKA-	☐	☐
3. ÞARF VERKLEIFI/LEIDBEININGAR?	☐	☐	LEGUM AFLTENGÐUM BÚNADI?	☐	☐
4. ÞEKKI ÉG VERKLAG OG VIDEIGANDI ADGERÐIR?	☐	☐			

② HVERJAR ERU HÆTTURNAR?

☐ _____ ☐ _____

☐ _____ ☐ _____

☐ _____ ☐ _____

③ HVERNIG MÁ STÝRA HÆTTUNNI?

☐ _____ ☐ _____

☐ _____ ☐ _____

☐ _____ ☐ _____

LV-Öryggi smáforrit (app)

Frítt niðurhal úr
[Google Play](#), [App Store](#) og
[Microsoft Store](#).

Appið skal nota til að
greina hættur og meta
áhættu í daglegu
vinnuumhverfi.

Áhættumat á 5 mínútum.

**Kemur ekki í stað
áhættumats starfa.**

